

Ha igaznak bizonyul az a feltevés, amelytől ma a gazdasági élet vezető tényezőit és széles rétegeit egyaránt áthatja, hogy t. i. a mezőgazdaság helyzetében az árszínvonal és az exportlehetőségek alakulása szempontjából kedvezőbb viszonyok élénknek, úgy azt mondhatjuk, hogy éppen e feltevések helyessége esetén, az időpont elérkezettnek látszik. Ez esetben ugyanis — figyelemmel az időközben életbeléptetett, az eredetihez képest 50%-ot meghaladó kamatmérséklésekre is — a válságos helyzetbe jutott adósok körének további bővülésére számítani nem kell s így sor kerülhet arra, hogy a kóros tünetek továbbterjedésének megakadályozására irányuló profilaxis helyett a terápia lehetőségeinek alkalmazására gondolhassunk.

JOGALKOTÁS.

A mezőgazdasági magánegység.

A védettség iránt körülbelül 85.000 kérvényt adtak be. Annak megszüntetése iránt kb. 6000 kérelmet nyújtottak be s eddig információink szerint mintegy 1700 esetben szüntették azt meg. Arra nézve nincsen még adatunk, hogy eddig hányan és mily összeg erejéig vették igénybe a gazdavédelmi rendelet 6. szakaszának azon kedvezményét, hogy a 40-szeresen felül nem fizetnek kamatot, hanem csak a kataszteri jövedelem minden koronája utáni 10 fillért. Azt sem tudjuk ma még megállapítani, hogy a 10 holdon aluli birtokosok terheiből a R. 27. és 28. §-ai alapján az állam által történő beváltással mennyi szűnik meg.

Az adatgyűjtés azonban az egész vonalon megindult, a Statisztikai Hivatal, a Pénzügyi Központ, a Séthy államtitkár vezetése alatt működő felügyeleti szerv, valamint a TÉBE megindították az adatgyűjtést. Nem hisszük azonban, hogy a legsürgősebb feladatok megoldásával ez adatgyűjtés befejezéséig várni lehetne.

A kormány nyilatkozatának megfelelően az egyik legsürgősebb feladat az, hogy megállapítsák, miként történik a R. 27. és 28. §§-ai szerinti beváltás. A másik nem kevésbé sürgős feladat a R. 16. §-a által kiltásba helyezett magánegység szabályozása.

A kettő kapcsolatos egymással, mert a 27. és 28. §-ok végrehajtása a magánegységek útján rendezendő anyagot lényegesen csökkenti. Dehmel Aladár az ekként visszamaradó és az egységbe bevonandó ügyek számát mindössze 8600-ra teszi.

A magánegység sürgős szabályozását különösen sürgőssé teszi az a sajátos ellentét, mely a R. és egyes bíróságok felfogása közt az utolsó időben kifejlődött. A R. 15. §. 2. bekezdése imperatívus írja elő, hogy a védettségi feljegyzést törölni kell, ha az adós a rendben előírt minimális szolgáltatásokat elmulasztja. Ennek dacára voltak bíróságok, amelyek annak a felfogásnak adtak kifejezést, hogy

a védettséget törölni mindaddig nem lehet, amíg a magánegyhességi eljárás megindításának lehetőségét az új rendelet meg nem teremtette.

A magánegyhesség szabályozásánál eddig lefolytatott tárgyalások során a döntő kérdés akként alakult ki, hogy meg kell állapítani mennyire lehet, akár a kamat, akár a tükeengedmény kérdését a hitelezők autonóm jogának minősíteni és mennyiben lehetséges a hitelezők akarata ellenére is az engedményeket kikényszeríteni. Az utóbbi alternatíva választása a jelzálogjog tartalmát és értékét jelentékenyen aláása, s oly elemet visz jogunkba, amely abban eddig ismeretlen volt, a kereskedői kényszeregyesség a hitelezők autonóm jogának elvén alakult. Az alapvető kérdés mellett a részletekre és különösen a lebonyolítással megbízandó szerv konstrukciójára nézve is több ellentétes felfogást látunk.

Ormándi Nándor, aki az OMHE képviselője, ezidőszerint csak a kamatmérséklést akarja keresztül vinni, már most akarja megvalósítani azt az intézményt, mely a hitelezőt akarata ellenére is kényszerítheti az adós részére bizonyos kedvezmények megadására. Egészen bizonyos, hogy a hitelezőkre gyakorolt kényszer a későbbi tükeelengedésre is érvényesülne. A fórum bírósági személy elnöklete alatt egy gazdából és egy hitelezőből alakulna. Magát az egyeztetési munkálatot a helyi bizottságokkal akarja intéztetni.

Ormándi felfogása a kamatkérdés tekintetében ellenkezik a hivatalos állásponttal, mert a pénzügyminiszter szerint a lefolytatandó magánegyhességi eljárásoknál már most kell a tükekérdést rendezni.

György Ernőnek, az OHE igazgatójának javaslata a hitelező autonómia elvén alapul, de tekintettel van a lelikvidálás során jelentkező igényekre is, a szervezetet centralizálja, s az egyeztetési eljárás alapjává az állam által rendelkezésre bocsátandó összegeket akarja tenni.

Ugyanebben az irányban mozog Dehmel Aladárnak, a FOB igazgatójának javaslata is. Érdekes, hogy a védettség törlését ő sem akarja megengedni, míg az adós vagy hitelező kérelme folytán az egyességet meg nem kísérelték. Ha jól tudunk a sorok között olvasni, e felfogás mögött az rejlik, hogy az eljárás elhúzódása a hitelező megpuhításához vezet.

Mindhárom felfogás mellett felmerült még egy birtok felvevő szerv létesítésének terve.

Vannak oly nézetek is, melyek lineáris engedményekre irányulnak és a mezőgazdasági termények árcsökkenésével akarják összhangba hozni az egész lebonyolítást, vagy pedig lehetővé akarják tenni azt, hogy az adós birtokának a kölcsönnyújtás időpontja szerinti áron való átengedésével szabadulhasson tartozásától.

Hisszük, hogy e különböző tervek közül az illetékes tényezők állásfoglalása olymódon fog megtörténni, hogy a szabályozás nem fog a hiteljog tökéletes csődjéhez vezetni.